דער אידישער לעבן

זאלץ אויף א וואונד

פאר צוואנציג מינוטען אין ליזע געשטאנען ביים גרויסען שפיגעל אין איהר בעדרום און געבראכט איהר קאפ האר אין אָרדנונג, לויט דעם לעצטען סטייל. נאכדעם האט זי אנגעטאן א בלויע קלייד און האט זי גלייך אומגעביטען אויף א דונקעל ראזע. עס קען זיין, האט זי זיך געטראכט, אז די בלויע פאסט מיר בעסער, אבער די דונקעל ראזע פאסט איהר אויך און האט א גרויסע מעלה וואס זי איז קורצער און עס גיט בעסערע מעגליכקייט אז די זאקען זאלען זיך ארויסזעהן אויף א פאר אינטשעס מעהר.

עס איז אריינגעקומען איהר מוטער.

„נו שוין, ליזינקע. מאך עס שוין שנעלער. ער וואַרט דאך שוין א האלבע שטונדע".

„באלד, מאמע, איך ווער גלייך פאר־טיג. זאג איהם אז איך קום גלייך ארויס".

ליזע האט נאכדעם ארונטערגענומען מען איהרע הויכע שיך אין אנגעטאן און אנדער פאר וועלכע האבען זיך בעסער געפאסט פאר דער דונקעל ראזע קלייד. נאכדעם האט זי גענומען איהרע בעסטע פוידער, מיט דעם סארט פארפומע וואס זי האט געוואוסט אז ער גלייכט אמבעסטען, און זי האט זיך אויסגעפוי־דערט מיט א פרייער האנט...

אפגעפוצט די נעגעל, האט זי זיך זיבען מאל ארומגעדרעהט פאר'ן שפי־געל, און ווען זי איז שוין געווען זיכער אז ער וועט „פארכאפּט ווערען" ווען ער וועט איהר דערזעהן, איז זי ארויס אין פארלאר, וואו ער איז געזעסען דריי פער־טעל שטונדע און געווארט אויף איהר „לעצטע תשובה". און זי האט געזאגט:

עס טוט מיר זעהר לייד אייך דאס צו זאגען. אבער איך האב זיך ארומגע־זעהן אז איך ליעב דזשעקען בעסער פון אייך"...

דעם לעזערס ווינקעל

חשוב'ער „ליץ":—

אליין ברענג איך צוזאמען א בוידעם מיט א פאליצע, א וואנט מיט א וואנט, און צום סוף לאזט זיך אויס א קוימען. הייסט עס אז איך פארמאג אן איינגענ הויז. וויל איך וויסען אויב איך בין באר־עכטיגט צו שטימען?

מיט דרך ארץ,

איינערס א לעזער.

רב האט געגעסען טריפות?

לויט די נייע איסורים פון די רבנים וויל דער „ליץ" וויסען, ביי וועלכען רב האט הרב זלאטניק געגעסען א טריפה'נע סעודה.

ביי רבי נאדראז?

אדער ביי רבי גרויבארד?

דער ריכטיגער טרעפער, וועט באקומען א היתר אלס פרעמיום.

אין א פאלעסטינער רעדזשיס־טריישאן ביורא

— וואס קענט איהר?

— אקערבוי!

— ווי לאנג ארבייט איהר שוין דערביי?

— צעהן יאהר בין איך א מלמד. און אקער מיט מיינע תלמידים די עברי.

די בענק אף נאווא סקאשיא

אויסלענדישע דרעפטס געקויפט און פארקויפט

מיר האבען גרויסע פארבינ־דונגען מיט אויסלאנד און מיר קאנען ארויסגעבען דראפטס פאר ענגלאנד, פראנקרייך, דייטשלאנד, עסטרייך, פוילען, יוגא־סלא־וויא, טשעכא־סלאוואקיא, און כמעט אלע פרעמדע לענדער.

אונזערע אפישעלס נעמינען זיך אין לאנדאן און נייאָרק. דירעקטע טעלעגראפי־שע „וויירס" צו מאָנטרע־אל און נייאָרק. בעסטע עסקשענגש רייטס.

קאפיטאל — $9,700,000
רעזערוו — $19,000,000

THE BANK OF NOVA SCOTIA

קוויז און מעקאל סטריטס
ח. סאטערלאנד, מענערשער
ספעריינג און דאנדעס,
ס. פ. נאאמב, מענערשער.

סאטירישע ליעדלאך

פון ל. מלאך

* * *

אויב דו האסט זיך ווי א בעטלער
פאר א שעהנער פרוי געבויגען
און ביי איהר געבעטען ליעבע,
האסטו מיט פארטרעהרטע אויגען —
א, מיין פריינד דאן זאלסטו וויסען:
ס'איז צובראכען שוין דיין לעבען,
וועסט א שקלאף זיין אייביג איהרער:
— האסט די מאכט א פרוי גענעבען.

אהן רחמנות וועט זי הערשען,
וועסט ביי איהרע פיסלאך ליגען,
ווייל דו האסט מיט דיינע טרעהרען
זיך פון איהר געלאזט באזיגען...

* * *

האט א מיידעל דיך פאַרראטען,
פריינד, ניט זיי באטרעבען:
מיינסט אפשר אז באמת
האט זי דיך געליעבט?

האסט מתנות איהר געגעבען,
האט זי זיס געלאכט,
ווייסטו אבער וואס אין הארצען
האט זי דאן געטראכט?

האסט געקושט די ליפען איהרע,
פול מיט ליעבעס פלאם,
דאך גענאסען אין דיין הארצען:
האט זיך טראפענס סם.

ווילסטו הערען, פריינד, מיין עצה:
זיי נאר ניט באטריבט,
גיט דעם ערשטען, ניט דעם לעצטען
האט זי דיך געליעבט!...

* * *

עס פארמאגט א הארץ מיין מיידעל,
טיפער ווי דער ים:
אינ'ם פאראן אין וואסער,
אין מיין מיידעל — סם.

עפעס שרעקט מען פאר דעם ים זיך,
ס'איז זיין אפגרונד שווארץ —
נאר איך שרעק זיך מעהר מיט פחד
פאר מיין מיידעל'ס הארץ.

ס'שליידערט, ס'בייט דער ים די כוואליעס
און דער שטורם רוישט,
אויך מיין מיידעל — די געליעבטע
בייט זי און זי טויישט.

עס פארמאגט א הארץ מיין מיידעל,
טיפער ווי דער ים:
אינ'ם פאראן איז וואסער,
אין מיין מיידעל — סם...

* * *

...איך האב זיך דערוואוסט, אז דו האסט מיך פאַרראטען.
דיין הארץ האט א צווייטער פארנומען.
איך בין ניט חלילה אין כעס אויף יענעם,
פארקעהרט, זאל עס וואויל איהם באקומען.

וואס איז ער דען שולדיג, דער ארימער נעבאך,
א אינגעל, וואס קאן ער דען וויסען?
דו האסט מיט א בליק איהם געציעלט און געטראפען,
א שמייכעל געשענקט נאך א זיסען.

ס'איז טאקע א שאד: כ'האב דיין ליעבע פארלוירען
דאך הויבט עס ניט אז מיך צו ארען,
נאר בלייבט עס פארדריסט מיך. איז ווענינ דיר איינער,
נאך דארפסטו א צווייטער צו נארען?...

ער גלייבט ניט דיין ליעבע, ער גלויבט דיינע אויגען,
ער ווייסט ניט דיין שמייכעל איז ביטער,
עס פאלט איהם ניט איין וועז ער קושט דיינע ליפען
אז ס'ליגט דיר אין זינען א דריטער.

אז אפשר א פערטער, א פינפטער, א זעקסטער...
ווער קאן אין דיין הארץ אריינקוקען?
ווער ווייסט וויפיעל הערצער דו וועסט נאך צוברעכען,
אין וויפיעל דו וועסט נאך באגליקען?

10 לעבענס כללים

פון פראָפעסאָר האָצמאך

1) באגעהם זיך אויף א באנקעט אזוי אנשטענדיג, אז ווען מען וועט דיך ארויסווארפען, זאל מען עס טאן נאכ'ן מאהלצייט.

2) נעהם ארויס א לעבענס פארזיר־ונגס־פאליסי, וועסטו כאטש האבען עטליכע מענשען (פון דער קאמפאניע), וואס וועלען דיר ווינשען אריכת ימים.

3) לייה א קוואדער און גיב איהם באלד צוריק אפ, וועסטו דאן קענען לייהען א דאלאר אויף ניט אפצונעבען.

4) אויב דו האסט טעכטער, לערען זיי אויס זיין אפרייטארינס, וועלען זיי קאנען לאנג בלייבען זיצען.

5) ביסטו א פריינד פון מאכען ווייזיטען, ווער א דאקטאר, וועט מען דיר פאר דיינע וויזיטען נאך צוצאהלען קעש געלט.

6) ווען דו ווערסט אן אלטער בחור, באקען זיך מיט א יונג, רייך און אנ־שטענדיג מיידעל אין האט מיט איהר — ניט חתונה.

7) ווען דו ביסט שטארק דורשטיג און האסט אין הויז פרישע קאלטע וואס־סער, טרינק — ביער.

8) אויב דו ווילסט אז די רעניר־ונג זאל מיט דיר צופרידען זיין, האב א סך קינדער, צאהל א סך שטייערען — און האלט'סמויל!

9) ווארף ניט ארויס קיין פאלשען דאס אין דער רעליגיע פאנד פישקע. גיב איהם אוועק דעם נראסער אדער דעם בוטשער, וועט ער איהם שוין אהין אריינוואַרפען.

10) לעב אזוי אז נאך דיין טויט זאל דיינ מצבה ניט זיין קיין גרעסערע בלאפערקע ווי די אלייז ביזט געווען.

צימבעלס געליבטע

מיסעס צימבעל איז געווען א וואור־לע ווייבעל, אויסער די צייט וואס זי איז געווען אייפערזיכטיג אויף איהר מאן.

אט דאס איז געווען דער איינציגער פעהלער. זי האט אין אמת געדערט, ניט נעהאט קיין אורזאכע חושד צו זיין איהר מאן, וועלכער איז איהר געווען געטריי, אבער ביי איהר איז געווען אן איינבילד־דיגע אז איהר מאן האט אנדערע ווייבער אין קאפ און יעדען מאל וואס זי האט איהם געזעהן אנטאן א נייעם טאי, ווען ער איז אויעף צו ביזנעס אדער ער האט אפגעפוצט די שיך, האט זיך איהר נעדראכט אז ער טוט עס ווייל ער דארף זיך היינטן זעהן מיט א געליבטע.

איהר מאן האט דאס זעהר שטארק פארדראסען, ווייל אזעלכע חשדים פלע־גען אפט ברענגען צו קריעג. דארום האט ער געזוכט ביי יעדער געלעגענהייט צו צייגען זיין ווייבעלע אז ער האט קיין אורזאכע צו טראכטען פון אנדערע.

איינמאל, א פאר טעג פאר איהר געבורטסטאג, האט ער פאר איהר גע־קויפט א שעהנע זיידענע בלוזע און ווייל ער האט איהר מיט דעם געוואלט סור־פרייזען, האט ער די בלוזע באהאלטען אין א שראנק, האבענדיג אין זינען איהר דאס איבערצוגעבען אין דעם טאג פון איהר געבורטסטאג.

אבער צו זיין פינסטערען מזל האט די ווייבעל צופעליג דערטאפט דעם פע־קעל מיט א טאג פריהער, און אז זי האט געפונען אזא שעהנע בלוזע איינגעפאקט און באהאלטען, איז ביי איהר גאר קיין צווייפעל געווען אז דאס האט איהר מאן אנגעגרייט פאר א געליבטע.

און עס האבען איהם שוין ניט גע־האלפען קיינע ערקלעהרונגען...

2 פאסאזשירען 50 ס.
צוגעגעבענע פאסאזשירען, 25 ס. יעדער

נייע סערטנס

50 ס. טעקסי

איסט און וועסט פון יאנג
פער שטענדע, $1.50
פאסאזשירען זענען אינשורט
טעלעפאן קענואוד 6401
סטערלינג גאראדזש
640 דאפרין סטריט
PHONE KENWOOD 6401
Sterling Garage, 640 Dufferin St.

באשיינפערליכע באווייזען

(א סצענע אין א רוסישען נעריכט)

פארשוינען:

א איך — א גוי — א רוסישער ריכטער

דער גוי (צום ריכטער): — וואשע וויסאקא בלאהאראדיע! אט דער איך האט מיך גערופען „גנב".

ריכטער (צום אידען): — פארוואס האסטו איהם גערופען „גנב"?!

דער איד: — ער האט ביי מיר גע־גנב'עט א קווארט.

ריכטער: — האסטו באווייזען?

דער איד: — יא.

ריכטער: — וואס זענען די באוויי־זען?

דער איד (ניט האבענדיג קיין באַ־וויזען): — א הערינג איז געזאלצען.

ריכטער: — איז דאריבער?

דער איד: — דאריבער איז א גוי א גנב...

ריכטער: — איך פארשטעה ניט. דערקלעהר זיך דייטליכער!

דער איד: — אז א גוי עסט א הע־רינג, קען מען פרעגען צוועלף קשיות. פריהער נעהמט ער א הערינג און ווייסט איהם אויס, און טרינקט אויס דאס וואַ־סער. איז דאך די קשיא: ווייבאלד אז ער טרינקט סיי ווי סיי אויס דאס וואַ־סער, טא צו וואס דארף ער נאך דעם הערינג ווייסען? דערנאך נעהמט ער דעם הערינג, און שיילט אפ די הויט און עסט זי אויף. אין דאך ווייטער א קשיא: אז ווייבאלד ער עסט אויף די הויט, צו וואס דארף ער זי אפשיילען, צולעצט נעהמט ער דעם הערינג און צו־שניידט איהם אויף קליינע שטיקלאך, און עסט צו צוויי שטיקלאך מיט אמאל. איז די פראגע: וואס דארף ער שניידען קליינע שטיקלאך, ער קאן דאך שניידען גרעסערע שטיקער און עסען צו איינצי־גע שטיקלאך? (דא איז דער איד אנס־שווייגען געווארען).

ריכטער: — איז דאך בלוין דריי קשיות, און וואו איז נאך ניין?

דער איד: — נו, האט ער אויפגע־געסען נאך דריי הערינג...

ריכטער (אויפגערעגט): — אבער וואס האט דאס צו טאן מיט דער פארט?

דער איד: — נו, איז ער געווא־רען זעהר דורשטיג. דארף איך דען נאר האבען בעסערע באוויזען, אז ער האט ביי מיר גע'גנב'עט די קווארט?

לצנות

ער וויל זיך נאכפרעגען

פאטער (פון דער כלה): — איך מוז זיך וועגען אייך נאכפרעגען. פאר־געסט ניט, אז איך גיב מיין טאכטער צעהן טויזענט דאלאר נדן.

חתן — ווייסט איהר וואס? איך מאך עס אייך בילינער און זאל זיין אחז נאכפרעגען זיך.

ניט קיין שלעכטער פארטנער

איינער האט געהאט אין זיינע מיי־נעס א בלינדען און טויבען פארטנער.

— צו וואס טויג אייך אזא פארט־נער? — האט מען איהם געפרעגט.

— טאמער בעט אן ארבייטער א רעיז, שיק איך איהם אפ צום פארטנער.

— האט ער געענטפערט.

לייכט צו דערקענען

יונגערמאן: — איהר האט א גרוי־סען טאלאנט צו מאהלען.

מיידעל: — פון טאלאנט וויסט איהר?

יונגערמאן: — איך זעה דאס אויף אייער פנים.

אויב אזוי איז ריכטיג

שמואל: — פארוואס שטעהט עפעס אויף משה יאסעל'ס מצבה. פת. נקברה האישה הצנועה?

זאנוויל: — הער, דו ווייסט גאר־ניט. זינט משה יאסעל'ס לעצטען באנ־קראט געהט אלעס אויף זיין ווייב'ס נאָ־מען.

ספעציעלער סייל היינטיגען מאנאט
אויף דזשיולערי, זילבערוואַרג און קאטגלעז ביי
קלינג בראדערס, 241 קווין סט. וועסט
ראדזשערס

ראדזשערס זילבערנער טיי סעט, גאראנטירט. די שעהנסטע און איינדרוקספאלע מתנה, אדער פאר'ן איינענעם געברויך. $9.50

26 פיעסע ראדזשערס סילווער סעט $8.95

ריסט וואטש 18 קערעט גאלד מיט 4 דיימאנדס $39.00

ספעציעלער סייל און א גרויסער אויסוואהל פון דיימאנד רינגען צו בילינע פרייזען.

18 קערעט ווייס גאלד, שעהנע סטיילס חתונה רינגלאך מיט דיימאנדס 15 דאלאר

א גרויסער אויסוואהל פון לייכטער, פארשידענע סטיילס פון 5 דאלאר און העכער.

קויפט וואו אלע קויפען. אייער קרעדיט איז גוט ביי אונז.

מיר פיקסען אלערליי וואטשעס און דזשולערי צו די בילינסטע פרייזען.

מיר ארבייטען איבער אלע סארטען דזשולערי לויט אייער געשמאק און צופרידענהייט

געגריסט זאל זיין קאלווין קולידזש!

(א ברכה אזא)
פון מעפיסטאפעל

אין קלייוולאנד האט מען באשלאס־סען מיט א מעהרהייט שטימען, אז קאל־ווין קולידזש איז א גרויסער מענש, א גרויסער פאליטיקער, א פייערדיגער אמעריקאנער און א הונדערט־פראצענ־טיגער פּרוטעסטאנט.

אזוי האט מען באשלאסען!

און קאלווין קולידזש איז געווארען גרויס.

זיין גרויסקייט איז איצט פונקט אזוי גרויס ווי די פרומקייט פון טעמענ־האל, ווי די פרינציפּיעלקייט פון דער ענגלישער פרעסע, ווי די טאלעראנץ פון די קלוקסניקעס און זיי עהרליכקייט פון די פארד־פאבריקאטען.

דער מענש איז גרויס געווארען!

אכמאל, אין די באבבארישע צייטען פון פאר דער מלחמה, האט מען באַ־דארפט הארעווען אויף גרויסקייט; האט מען באדארפט דורכמאכען א גרויסען וועג איידער מען איז אין'ווייסען הויז אריינגעקראכען; אמאל האט מען באַ־דארפט האבען זכות־אבות, אטעסטאטען און רעקאמענדאציעס. היינט דארף מען בלויז שוויגען, שאקלען מיט'ן קאפ אויף „יא" און „ניין", טאנצען אויף א שטריק און זינגען ליעדלאך לויט דער באשטעלונג פון די פאליטיקער — און מ'ווערט א גרויסער מענש!

קאלווין קולידזש!

א מענש האט זיך געלענט שלאַ־פען און האט ניט גע'חלומ'ט, אז אויס־שטעהענדיג וועט איהם אימיצער ברענ־גען די בשורה, אז ער קאן פארפאסען די מטלטלין, אפזאגען תפלת־הדרך און זיך אריינשאַרען אין וויסען הויז.

א מענש האט זיינע יאהרען און טעג אויסגעשווינען און אויסגע'בטלנ־עוועט; גערויבערט א ליולקע מיט מאַ־כארקע, געגעסען אויף ביידע באקען און געזאגט תחלים — און דא אזא גרויס־קייט! אזא כבוד און גדולה! מ'קאן דאך משוגע ווערען — מיינע שונאים! אבער קאלווין איז ניט משוגע געווארען. ניין! ער האט בעסער יענעם משוגע געמאכט; ער האט בעסער יענעם דורך שוויינענייש אין משוגעת אריינגעטרי־בען.

דער גרויסער שוויינער!

און דער ריין־ראזירטער און אפגע־פוצטער אמעריקאנער, שטעהט און שעפ־טשעט א תפלה צום רבונו של עולם, אז ער זאל קאלווינען אין דרך־הישר פיה־רען און זיזל איהם געבען א געלעגענהייט וועדער אלס באדדער אין וויסען הויז פארבלייבען. דער פרומער פּרוטעסטאנט האט ליעב שוויינענדיגע מענשען; א שוויינער איז ביי אלהים בעסער איידער זובעציג רעדנער...

און דערביבער — געגריסט זאל זיין קאלווין קולידזש, און געגריסט זאל זיין די שוויינענייש, וואס האט איהם די גאַ־צע צייט פאר די הענט געפיהרט און איהם די טריט געהיט! שוויינען — ין־נאי — באצאהלט זיך, און שוויינען אין אמעריקע איז דער בעסטער באַ־צאהלטער אנטיקעל, וואס מען קאן זיך פארגינען צו קויפען אין דער קריטישער צייט פון מיליאנערסען מארד־פּראצע־סען און גרעפט־סקאנדאלען...

געגריסט און געהייליגט זאל ער ווערען — דער גרויסער שוויינער פון דער אמעריקאנער פאליטיק! ווייל ער האט געוויזען ווי אזוי מען קאן דורך שוויינענייש א גאנצע וועלט קונה זיין, א גאנצע עפאָכע איבערקעהרען. דאס וואס ווילסאן האט ניט געקאנט אויפטאן מיט זיינע פערצעהן פונקטען, און דאס וואס הארדינג האט ניט געקאנט אויספיהרען מיט זיינע יאזדעס צווישען די אינדי־אנער, האט אויסגעפיהרט דער גודגער און שוויינענדיגער קאלווין קולידזש...

מיר זענען אליין שרייענדיגע מענ־שען, און מיר האלטען ניט פון שוויי־נערס. א שוויינער איז ביי אונז ניט ווערט וואס די ערד טראגט איהם. שוויי־נען — איז טויט. פארניכטונג, אויס־ראטונג. ווען א מענש — מעג אפילו זיין א פרעזידענט פון א רעפּובליק — שוויינט, איז א סימן אז ער האט ניט וואס צו זאגען. דערפון קאן מען שוין פארשטעהן ווי צרה'דיג עס איז ווען א זשורנאליסט אדער אן אקטיאר שוויינט, אדער מאכט זיך שוויינענדיג, בעת אנ־דערע רעדען־קומיט באק־צייטונג און פאר־טומלען די גאנצע וועלט...

מיר זענען קעגען קאלווין קולידזש צוליעב א פרינציפּ. מיר זענען פרינציי־פּיעל קעגען שוויינערס. מיר האלטען פון שרייערס. מיר האלטען, אז א מענש דארף שרייען, פארדערען, פּראטעסטירען און פארדערען אויף דאס ניי. אזא מענש קאן זיך צו עפעס דער־שלאגען; קאן עפעס אויספיהרען. א שוויינער איז א האסנונגסלאזע באשע־פעניש, א נעבעדיגער געגענשטאנד, וואס טוט זיך אשר פאר אלטע מוידען. אבער בשום־אופן ניט פאר דער לעבעדיגער ווירקליכקייט.

און דאך — געגריסט זאל זיין קאל־ווין קולידזש! ער האט אונז געוויזען ווי אזוי מען דארף ניט שוויינען. ער האט אונז געלערענט ווי שלעכט און בי־טער ס'איז, ווען א מענש האט ניט קיין אנדערע מעלות ווי נאר דאס וואס ער האלט די ליפען געשלאסען און — שוויינט. קאלווין קולידזש איז א סימ־באל, ווי אזוי מענשען דארפען רעדען מיט פייער, מיט שוועבעל און פער.

און דערפאר — געגריסט זאל זיין דער גרויסער שוויינער, און געגריסט זאַ־לען זיין די שרייערס און די פילדער. וואס גארגלען זיך אין קלייוולאנד און ווייען ניט אנדערש, אז קאלווין זאל אין וויסען הויז פארבלייבען. אמעריקע דארף האבען אזא שוויינענדיגע בריאה ווי קאלווין קולידזש, און קולידזש דארף האבען אזא שוויינענדיגע מדינה ווי אמעריקע.

קאלווין און אמעריקע איז א שידוך פון גאט!

און זאלען זיי זיך ביידע עלטערען ליעבער גאט!

ווער עס פארגינט זיי ניט — דער זאל אליין ניט האבען...

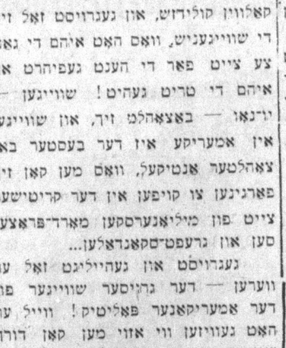

דאד'ס קידני פילס זענען בלויז א ני־רען רפואה. זיי העלפען רומאטיזם, לאמבייגא, בריט'ס קראנקהייט, די־עביטיז, ריקען שמערצען, האריי־שמערצען און יורינארישע ליידען. ווייל אלע פון זיי זענען אדער ניריען ליידען אדער זענען פאראורזאכט דורך דער אונארדנונג פון די ניריען, און דאדורך קענען זיי ניט טאן זייער ארבייט.